

ELS PRONOMS

APOL·LADOR Βιβλιοθήκη Α'

Amb el nom de *Biblioteca* d'Apol·lodor es coneix una recopilació de relats mitològics realitzada cap el segle I o II de la nostra era. L'autor, Apol·lodor, s'identificà amb el gramàtic atenès del segle II a.C., si bé avui hom considera que és un autor desconegut, de nom Apol·lodor, que va utilitzar fonts diverses per fer la seva compil·lació i que, com tantes altres vegades, el resum arribat fins a nosaltres ha provocat la pèrdua del material escrit previ.

La *Biblioteca* presenta un seguit de llegendes mitològiques on s'explica l'origen dels déus, és a dir, una teogonia, així com llegendes d'herois o de ciutats i els seus cicles i, també, la generació mítica de l'Àtica. Està estructurada en tres llibres i set epítomes.

Apol·lodor d'Atenes (Απολλόδωρος), (Atenes, c.l 180 adC - Pèrgam, 119 adC), gramàtic, historiador i mitògraf grec, també anomenat Apol·lodor el Gramàtic.

Nascut a Atenas, es va establir a Alexandria, on fou alumne d' Aristarc de Samotràcia, i va tenir la seva *akmé* (*floruit*) als voltants del 140 adC. Va ser seguidor de la escola filosòfica d' Epicur. L' any 146 abandonà Alexandria i es va establir a Pèrgam.

Els antics li atribuïren erròniament un epítom de mitologia en prosa titulat *Βιβλιοθήκη*, conegut com *Biblioteca mitològica*, on s'intentaven conciliar les distintes versions que oferien de cada mite els poetes. L'obra s' ha conservat sols en part, però és una de les fonts principals per al estudi de la mitologia grega. Sembla que es tracta d' una recopilació anònima feta en realitat al segle I o II d.C.

Sí que va ser, en canvi, autor d' un tractat *Sobre el déus* i d' un opuscle sobre el "Catàleg de les naus" insert a la *Iliada* que fou utilitzat com a font a la *Geografia* de Estrabó. Son importants també unes *Cròniques* en versos iambics on s' establia la cronologia de la història de Grècia des de la caiguda de Troia fins el 144 a.C., perquè allí apareixen dades úniques sobre els arconts d'Atenes. Va escriure, a més, obres de gramàtica i crítica.

Text 1.1. Urà

[A 1,1] Οὐρανὸς πρῶτος τοῦ παντὸς ἐδυνάστευσε κόσμου. γήμας δὲ Γῆν
ἐτέκνωσε πρῶτους τοὺς ἑκατόγχειρας προσαγορευθέντας, Βριάρεων Γύην
Κόττον, οἱ μεγέθει τε ἀνυπέρβλητοι καὶ δυνάμει καθειστήκεσαν, χεῖρας μὲν
ἀνὰ ἑκατὸν κεφαλὰς δὲ ἀνὰ πεντήκοντα ἔχοντες.

[A 1,2] μετὰ τούτους δὲ αὐτῷ τεκνοῖ Γῆ Κύκλωπας, Ἄργην Στερόπην Βρόντην,
ὧν ἕκαστος εἶχεν ἓνα ὀφθαλμὸν ἐπὶ τοῦ μετώπου. ἀλλὰ τούτους μὲν Οὐρανὸς
δήσας εἰς Τάρταρον ἔρριψε (τόπος δὲ οὗτος ἐρεβώδης ἐστὶν ἐν Ἄιδου, τοσοῦτον
ἀπὸ γῆς ἔχων διάστημα ὅσον ἀπ' οὐρανοῦ γῆ),

[A 1,3] τεκνοῖ δὲ αὖθις ἐκ Γῆς παιδάς μὲν τοὺς Τιτᾶνας προσαγορευθέντας,
Ὠκεανὸν Κοῖον Ὑπερίονα Κρεῖον Ἰαπετὸν καὶ νεώτατον ἀπάντων Κρόνον,
θυγατέρας δὲ τὰς κληθείσας Τιτανίδας, Τηθὺν Ῥέαν Θέμιν Μνημοσύνην
Φοῖβην Διώνην Θεῖαν.

Estudiarem els següents tipus de pronoms:

- personals: ἐγώ, σύ, -- / ἡμεῖς, ὑμεῖς, --
- possessius: ἐμός-ῆ - ὄν / σός-σῆ-σόν / ἐός-ῆ - ὄν /
ἡμέτερος-α-ον / ὑμέτερος-α-ον / σφέτερος-α-ον
- reflexius: ἐμαυτόν-ήν-ό, σεαυτόν-ην-όν, ἑαυτόν-ήν-ό (sense nominatiu)
ἡμᾶς αὐτούς, ὑμᾶς αὐτούς, ἑαυτούς
- recíproc: ἀλλήλους, ἀλλήλας, ἀλλήλα (sense nominatiu)
- demonstratius: ὅδε-ἦδε-τόδε / οὗτος-αὕτη-τοῦτο / ἐκεῖνος-ἐκεῖνη-ἐκεῖνο
 - αὐτός-ῆ -ό (anafòric / demonstratiu – emfàtic – identitat)
- relatiu: ὅς - ἥ - ὅ (i compostos: ὅσπερ-ἥπερ-ὅπερ , ὅστις-ἣτις-ὅτι)
- interrogatiu: τίς-τί
- indefinit: τις-τι
- numerals: εἷς-μία-ἓν, δύο, τρεῖς-τρία, τέσσαρες-α, πέντε, ἕξ,...
- altres: reflexius, recíprocs, correlatius, compostos...

Alguns d'aquests pronoms poden funcionar també com a adjectius: ἐκεῖνη, però també: ἐκεῖνη γυνή

PRONOMS PERSONALS

	Singular			Plural		
	1a pers	2a pers	3a pers	1a pers	2a pers	3a pers
Nom.	ἐγώ	σύ	---	ἡμεῖς	ὑμεῖς	σφεις
Acu.	με - ἐμέ	σε	ἐ	ἡμᾶς	ὑμᾶς	σφᾶς
Gen.	μου - ἐμοῦ	σου	οῦ	ἡμῶν	ὑμῶν	σφῶν
Dat.	μοι - ἐμοί	σοι	οί	ἡμῖν	ὑμῖν	σφίσι(ν)

- Les formes del pronom de 3a persona s'utilitzen mol poc. Al seu lloc trobem αὐτός-ῆ -ό o els demonstratius οὗτος-αὕτη-τοῦτο / ἐκεῖνος-ἐκεῖνη-ἐκεῖνο

PRONOMS POSSESSIUS

1a persona sg.: ἐμός - ἐμή - ἐμόν i plural: ἡμέτερος - α - ον

2a persona sg.: σός - σῆ - σόν i plural: ὑμέτερος - α - ον

3a persona sg.: ἐός - ῆ - ὄν i plural: σφέτερος - α - ον

- En lloc d'aquest pronom – adjectiu possessiu de 3a pers. trobem normalment el genitiu possessiu

PRONOMS DEMOSTRATIUS

ὅδε -ἦδε - τόδε / οὗτος - αὕτη - τοῦτο / ἐκεῖνος - ἐκεῖνη - ἐκεῖνο

.- ὅδε -ἦδε - τόδε: *aquest, aquesta, això, el següent*, es declina com l'article, afegint-li la partícula

deíctica -δε. Com **hic-haec-hoc** en llatí, indica, mostra allò que està més a prop de la persona que parla, en l'espai, el temps, o en sentit figurat:

	Singular			Plural		
	Masc.	Fem.	Neu.	Masc.	Fem.	Neu.
Nom.	ὅδε	ἥδε	τόδε	οἶδε	αἶδε	τάδε
Acus.	τόνδε	τήνδε	τόδε	τούσδε	τάςδε	τάδε
Gen.	τοῦδε	τῆςδε	τοῦδε	τῶνδε	τῶνδε	τῶνδε
Dat.	τῷδε	τῇδε	τῷδε	τοῖσδε	ταῖσδε	τοῖσδε

.- οὗτος - αὕτη - τοῦτο: *aqueix, aqueixa*, (i també *aquest, aquesta, això*). Indica, com **iste-ista-istud** en llatí, allò que està una mica més lluny de qui parla, o més a prop de la persona amb qui es parla.

	Singular			Plural		
	Masc.	Fem.	Neu.	Masc.	Fem.	Neu.
Nom.	οὗτος	αὕτη	τοῦτο	οὗτοι	αὗται	ταῦτα
Acus.	τοῦτον	ταύτην	τοῦτο	τούτους	ταύτας	ταῦτα
Gen.	τούτου	ταύτης	τούτου	τούτων	τούτων	τούτων
Dat.	τούτῳ	ταύτῃ	τούτῳ	τούτοις	ταύταις	τούτοις

.- ἐκεῖνος - ἐκείνη - ἐκεῖνο: *aquell, aquella, allò*. indica, com **ille-illa-illud** en llatí, les coses allunyades en l'espai o en el temps.

	Singular			Plural		
	Masc.	Fem.	Neu.	Masc.	Fem.	Neu.
Nom.	ἐκεῖνος	ἐκείνη	ἐκεῖνο	ἐκεῖνοι	ἐκεῖναι	ἐκεῖνα
Acus.	ἐκεῖνον	ἐκείνην	ἐκεῖνο	ἐκεῖνους	ἐκεῖνας	ἐκεῖνα
Gen.	ἐκεῖνου	ἐκείνης	ἐκεῖνου	ἐκεῖνων	ἐκεῖνων	ἐκεῖνων
Dat.	ἐκεῖνῳ	ἐκείνῃ	ἐκεῖνῳ	ἐκεῖνοῖς	ἐκεῖναις	ἐκεῖνοῖς

TEXT

Aristides, ¿? s VI aC – sV aC

General i polític atenès

Prengué part en la batalla de Marató (490). En el moment conflictiu que succeí la fi de Milcíades, l'enfrontament entre els partits dels alcmeònides i dels tiranòfils portà una secessió dins Atenes. El poble donà suport al partit de Temístocles, que propugnava l'expansió marítima d'Atenes. Aristides fou exiliat (483-482 aC). Fou cridat a Atenes el 480 aC, dirigí una acció secundària de la batalla de Salamina i prengué amb el cos d'hoplites atenesos l'illa de Psitàlia, on hi havia una guarnició persa. També es distingí en la batalla de Platea. Fou arcont el 478 i féu una llei que

permetia a tots els ciutadans d'ocupar els càrrecs públics. Fou encarregat d'organitzar la confederació de Delos (476), la qual cosa acomplí amb una exactitud i una integritat que li valgueren el nom de *Just*.

Arístides "el Just" i el camperol (adaptació de Plutarc, *Vida d'Arístides* VII 7-8)

Γραφομένων ποτὲ τῶν ὀστράκων, τις τῶν ἀγραμμάτων καὶ ἀγροίκων

ἀνέδωκε τῷ Ἀριστείδῃ τὸ ὄστρακον καὶ παρεκάλει αὐτὸν ἐγγράφειν.

Τοῦ δὲ θαυμάσαντος καὶ ἐρωτήσαντος εἶτι κακὸν αὐτῷ Ἀριστείδης

πεποίηκεν· "Οὐδέν", εἶπεν ὁ ἀγροῖκος, "οὐδὲ γινώσκω τὸν ἄνθρωπον,

ἀλλ' ἐνοχλοῦμαι πανταχοῦ αὐτὸν ἀκούων Δίκαιον". Ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἤκουσεν,

ὁ Ἀριστείδης οὐδὲν μὲν ἀπεκρίνατο, ἐνέγραψε δὲ τὸ ὄνομα καὶ ἀπέδωκε

τὸ ὄστρακον.

Γραφομένων τῶν ὀστράκων - Τοῦ δὲ θαυμάσαντος καὶ ἐρωτήσαντος *genitius absolutus*
παρεκάλει < *παρεκαλε-ε

εἶτι κακὸν αὐτῷ Ἀριστείδης πεποίηκεν: *interrogativa indirecta* (si Arístides li havia fet alguna cosa dolenta...)

EL PRONOM αὐτός - αὐτή - αὐτό

	Singular			Plural		
	Masc.	Fem.	Neu.	Masc.	Fem.	Neu.
Nom.	αὐτός	αὐτή	αὐτό	αὐτοί	αὐταί	αὐτά
Acus.	αὐτόν	αὐτήν	αὐτό	αὐτούς	αὐτάς	αὐτά
Gen.	αὐτοῦ	αὐτῆς	αὐτοῦ	αὐτῶν	αὐτῶν	αὐτῶν
Dat.	αὐτῷ	αὐτῇ	αὐτῷ	αὐτοῖς	αὐταῖς	αὐτοῖς

Aquest pronom és molt freqüent en grec, i pot tenir els següents significats:

- pronom demostratiu – anafòric (com en llatí **is – ea – id**). *ell, ella...*
ὄρω αὐτόν
- pronom d'identitat (com en llatí **idem – eadem – idem**), va immediatament precedit d'article.
τὸ αὐτὸ λέγεις
- pronom emfàtic (com en llatí **ipse – ipsa – ipsum**)
ὁ πατήρ αὐτός

Activitats

1.- Πολλοὶ καλοὶ κάγαθοὶ φίλοι εἰσὶν ἐμοὶ

2.- Οὐκ ἐγὼ σε ἀποκτείνω, ἀλλ' ὁ τῆς πόλεως νόμος.

3.- Τὴν μὲν ἀλήθειαν ὑμῖν λέγω, ὑμεῖς δ' ἐμοῦ οὐκ ἀκούετε.

4.- Οἱ ἄγγελοι λέγουσιν ὅτι πέμπει αὐτοὺς αὐτὸς ὁ βασιλεὺς.

5.- Μέγιστον ἐστὶ σοφίας μέρος τὸ ἑαυτὸν γινώσκειν.

6.- Σωκράτης διδάσκει " "Ὅς ἄλλον βλάπτει, ἑαυτὸν βλάπτει· βλάπτει γὰρ

τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν."

7.- Τὸν σὸν ἵππον καὶ τὰ σὰ ὄπλα θαυμάζω.

8.- Μεγάλη ἡ τῶν ὑμετέρων στρατιωτῶν ἀρετή.

9.- Ἡ αὐτὴ γνώμη περὶ τῶν αὐτῶν πραγμάτων οὐκ ἦν ἀεὶ τοῖς Ἀθηναίοις.

10.- Θημιστοκλῆς κελεύει τοὺς Ἀθηναίους τειχίζειν, καὶ αὐτοὺς, καὶ γυναῖκας,

καὶ παῖδας.

11.- Ἐγὼ αὐτὸς εἰμὶ ὃν ὁ βασιλεὺς ζητεῖ.

12.- Πρωτεὺς οὐκ ἦν ἀεὶ ἐν τῇ αὐτῇ μορφῇ.

Text: “Costums dels espartans”

Nicolau de Damasc, *Fragment d’Estobeu*, 4, 2, 25

Λακεδαιμονίοις τέχνας μανθάνειν ἄλλας ἢ (1) τὰς εἰς πόλεμον

εὐθέτους (2) αἰσχρὸν ἐστίν (3). Ἐστιῶνται δὲ πάντες ἐν κοινῷ (4).

Γυμνάσια δ’ ὥσπερ ἀνδρῶν ἐστίν, οὕτω καὶ παρθένων (5).

Ξένοις δ’ ἐμβιοῦν (6) οὐκ ἔξεστιν (7) ἐν Σπάρτῃ, οὐδὲ Σπαρτιάταις

ξενιτεύειν. Χρηματίζεσθαι δ’ αἰσχρὸν Σπαρτιάτῃ (8). Νομίσματι δὲ

χρῶνται σκυτινῷ (9) . Σεμνύνονται δὲ πάντες ἐπὶ τῷ ταπεινοῦς αὐτοῦς

παρέχειν (11) καὶ κατήκοους (12) ταῖς ἀρχαῖς (10). Μακαρίζονται δὲ

μᾶλλον παρ’ αὐτοῖς οἱ γενναίως ἀποθνήσκοντες (14) ἢ (15)

οἱ εὐτυχῶς ζῶντες (13). Οἱ δὲ παῖδες νομίμως περί τινα βωμὸν

περιϊόντες μαστιγοῦνται.

Comentaris, lèxic, observacions sobre el text “Costums dels espartans”

- 1.- ἄλλας ἢ: “diferents de...”
- 2.- τὰς εἰς πόλεμον εὐθέτους (τέχνας)
- 3.- Sintaxi: μανθάνειν...ἔστιν αἰσχρόν
- 4.- Els συσσιτία, els dinars comunitaris, eren un dels costums espartans
- 5.- ὥσπερ...οὕτω... Correlació comparativa: *de la mateixa manera que ..., així mateix...*
- 6.- ἐμβιοῦν < *ἐμ-βιο-ειν < *ἐμ-βιο-ε-εν. Repassa els verbs contractes (ἐμβιώω)
- 7.- Atenció al valor impersonal d'aquest verb ἔξεστιν: “és possible...”
- 8.- Recorda: per què pot no haver-hi verb en una oració?
- 9.- σκυτινός-ή-όν· de cuir (de molt poc valor), en lloc de l'or o la plata.
- 10.- L'ordre de les paraules no ens ha de confondre:
πάντες δὲ σεμνύνονται ἐπὶ τῷ παρέχειν αὐτοὺς ταπεινοὺς
καὶ κατήκοους ταῖς ἀρχαῖς (reflexiu. Distingiu bé αὐτοὺς del pronom anafòric αὐτοὺς) .
- 11.- ἐπὶ τῷ ... παρέχειν... L'article substantiva l'infinitiu
- 12.- ταπεινοὺς καὶ κατήκοους predicatiu de παρέχειν αὐτοὺς
- 13.- Ordre alternatiu: Παρ'αὐτοῖς οἱ γενναίως ἀποθνήσκοντες μακαρίζονται δὲ μᾶλλον ἢ οἱ εὐτυχῶς ζῶντες.
- 14.- οἱ γενναίως ἀποθνήσκοντες - οἱ εὐτυχῶς ζῶντες: “els que moren amb honor”, “els que viuen feliçment”
- 15.- μᾶλλον... ἢ...: comparació de superioritat: “més...que...”
- 16.- Un altre costum lacedemoni: les mastigofòries

PRONOM RELATIU

simple : ὅς - ἥ - ὅ i compostos : ὅστις, ἥτις, ὅ τι / ὅσπερ, ἥπερ, ὅπερ

	Singular			Plural		
	Masc.	Fem.	Neu.	Masc.	Fem.	Neu.
Nom.	ὅς	ἥ	ὅ	οἱ	αἱ	ἅ
Acus.	ὄν	ἣν	ὄ	οὓς	ἄς	ἅ
Gen.	οὗ	ἣς	οὗ	ῶν	ῶν	ῶν
Dat.	ᾧ	ἣ	ᾧ	οῖς	αῖς	οῖς

Concordància del relatiu: com el llatí **qui-que-quo**, el relatiu grec concorda amb el seu antecedent en gènere i número, però estarà en el cas que determini la funció dins de la seva oració subordinada

1.- Οἱ ἔμποροι τὰ κύματα οὐκ ἐφοβοῦντο.

Οἱ ἔμποροι ἐν ἐκείνῃ τῇ νηί ἔπλεον.

Οἱ ἔμποροι οἱ ἐν ἐκείνῃ τῇ νηί ἔπλεον τὰ κύματα οὐκ ἐφοβοῦντο.

2.- Οἱ ἄνθρωποι οὓς ἐν τῷ ὄρει ὠρᾶτε σῖτον Ἀθήναζε ἔφερον.

3.- Ὁ ναύτης ᾧ τὸ ἀργύριον παρέσχες ἡμῖν ἠγήσατο εἰς τὴν πόλιν.

4.- Ὁ ἄγγελος οὗ ἐν τῇ ἀγορᾷ ἠκούετε ψευδῆ ἔλεγε. (ἀκούω + genitiu)

5.- Κακὸν ἄνθρωπον ἐν τῇ νηΐ φέρομεν, ὃν δεῖ ρίπτειν εἰς τὴν θάλατταν.

6.- Δίωκε τὰς ὀμιλίαις τῶν ἀνθρώπων. // Τῶν ἀνθρώπων τὰ ἦθη ἐστὶ καθαρά.

Δίωκε τὰς ὀμιλίαις τῶν ἀνθρώπων ὧν τὰ ἦθη ἐστὶ καθαρά.

7.- Ἐκεῖνος ὁ παῖς ὃς σφαίρᾳ παίζει ἐμὸς ἀδελφός ἐστιν.

8.- Θαυμαστὸν ἐστὶ τὸ τοῦ ἡλίου κράτος, ὃ (ὅς) πάντα ταῖς ἀκτῖσιν αὐξάνει καὶ μαραίνει

9.- Πέμπε ἄνδρα ᾧ πιστεύεις.

10.- Ἡ ὀλιγαρχία πολιτεία ἐστὶν ἐν ἣ ὀί μὲν πλούσιοι ἄρχουσιν, οἱ δὲ πένητες οὐ

μετέχουσι τῆς ἀρχῆς.

Pausànias, general espartà, vol mostrar als grecs que la forma de vida dels perses és molt més luxosa i confortable que la dels grecs: per això els prepara un banquet persa i un altre grec, per a demostrar la bogeria dels enemics.

Παυσανίας, ὁ τῶν Λακεδαιμονίων στρατηγός, δύο δείπνα παρασκευάζειν

ἐκέλευσε, τὸ μὲν περσικόν, ἐν ᾧ ποικίλα ὄψα καὶ κρέα παντοδαπὰ καὶ

λαχανὰ λεπτὰ καὶ οἴνους εὐωδεῖς προσήγαγε, τὸ δὲ λακωνικόν.

Εἶτα τοὺς τῶν Ἑλλήνων στρατηγούς προσκαλέσας εἶπε αὐτοῖς· “ὦ ἄνδρες

Ἕλληνες καὶ συμμαχοί, ὑμῖν ἐθέλησα τὴν τοῦ Μηδοῦ ἄνοιαν δεικνύναι,

ὃς διαίταν ἔχων πολυτελεστέραν ἡμετέρας (διαίτας), ἐβούλετο δουλώσαι ἡμᾶς

διαίταν οὕτω φαύλην ἔχοντας.”

...ἔχων διαίταν πολυτελεστέραν ἡμετέρας (διαίτας), Comparatiu de superioritat (1r terme + adjectiu comparatiu (-τέρος –τέρα – τέρον) + 2n terme de la comparació en genitiu / ἢ amb el mateix cas que el 1r terme de la comparació)

ORACIONS DE RELATIU SENSE ANTECEDENT

1.- 'Ο φιλόσοφος λέγει ὅτι εὐδαίμων ἔστι ὃς σώφρονας φίλους ἔχει.

2.- "Α ἔχεις, παρὰ θεῶν ἔχεις.

3.- Αὐτὸς εἰμὶ ὃν ζητεῖτε.

4.- Μένανδρος λέγει τάδε· ""Ὀν οἱ θεοὶ φιλοῦσιν θνήσκει νέος.""

ATRACCIÓ DEL RELATIU

1.- "Ἔστε ἄνδρες ἄξιοι τῆς ἐλευθερίας ἧς ἔχετε.

2.- "Ἦλθον τινες τῶν ξένων ὧν γινώσκετε.

“Teseu mata Damastes”

Apol·lodor, *Epítome*, I, 4

“Ἐκτον ἀπέκτεινε Δαμάστην, ὃν ἔνιοι Πολυπήμονα λέγουσιν.

Οὗτος τὴν οἴκησιν εἶχε παρὰ τὴν ὁδὸν καὶ ἐστόρεσε δύο κλῖνας,

μίαν μὲν μικράν, ἑτέραν δὲ μεγάλην. Τοὺς παριόντας(1) ἐπὶ ξένια(2)

ἐκάλει καὶ τοὺς μὲν βραχεῖς ἐπὶ τῆς μεγάλης (κλινῆς) κατέκλινε καὶ

σφύραις ἔτυπεν, ἵν' ἐξιθῶσι ταῖς κλῖναις (3), τοὺς δὲ μεγάλους ἐπὶ

τῆς μικρᾶς, καὶ τὰ ὑπερέχοντα(4) τοῦ σώματος ἀπέπριζε (5).

1. ἀπέκτεινε < ἀπο-κτείνω (res a veure amb ἐκ-τείνω)
2. ὁ παριών -όντος· caminant, viatger
3. καλέω ἐπὶ ξένια· oferir hospitalitat
4. ἴν' ἐξιθῶσι ταῖς κλίναις· per a fer-lo igual de llarg que el llit
5. τὸ ὑπερέχον-όντος· la part que sobra, sobresurt
6. ἀποπρίω = ἀποπρίζω

Context episodi: (repàs del mite de Teseu)

Teseo

Teseo es el héroe nacional de Atenas. Es hijo de Egeo, rey de Atenas y de Etra. Egeo había recibido en Delfos un oráculo que le advertía que no probara ni el vino ni el amor, pero cuyo sentido no alcanza a comprender. Por ello, se dirige a casa de su amigo Piteo en Trecén para que se lo interprete. Aunque éste se da cuenta del sentido del oráculo, hace que Egeo se emborrache y se acueste con su hija Etra. Egeo retorna después a Atenas. Teseo nace de la relación del rey ateniense con la hija del rey de Trecén y se cría en casa de su abuelo Piteo y con el centauro Quirón. Al partir de Trecén, Egeo había colocado una espada y sandalias debajo de una pesada roca y le había encargado a Etra que enviara a su hijo a Atenas cuando hubiera podido mover la roca. Teseo cumple esa tarea a los 16 años y se pone en camino.

En el viaje, el héroe supera una serie de aventuras. Primero mata a Peripetes, que asesina a golpes con su clava de hierro a los que pasan por el lugar. En el Istmo de Corinto, el gigante Sinis tiene la costumbre de doblar dos pinos (por ello se lo llama también Pitiocampes, el doblador de pinos), atar a sus víctimas a ellos y hacer que la destrocen los árboles al soltarlos y retornar a su posición originaria. Teseo lo mata de la misma manera. En Cromio mata a la cerda del lugar, un peligroso monstruo. En una roca situada en la frontera de Megara, se encuentra con el gigante Escirón, que obliga a todos los que pasan por el lugar a que le laven los pies y luego los empuja al precipicio de un puntapié, donde los devora una tortuga gigante. Teseo hace que el monstruo sufra el mismo destino. En una lucha, Teseo vence a Cerción que obliga a todos los viajeros que lo encuentran a enfrentarse con él. La última aventura, la sexta, tiene lugar en Eleusis, donde se enfrenta a Damastes. El gigante tiene una cama grande y una pequeña y obliga a los que pasan a acostarse en una de ellas. Si son grandes, los hace acostar en la cama pequeña y les corta las piernas. Los más pequeños deben acostarse en la más grande y les estira sus miembros y los clava en los extremos del lecho, de ahí su otro nombre Procusto (el estirador) o Procusto (y también Polipemon, según Apolodoro. Teseo también libra a Eleusis de ese monstruo.

PRONOM INTERROGATIU: τίς, τί i PRONOM INDEFINIT: τῖς, τιPronom Interrogatiu: *qui, què?*

	Singular			Plural		
	Masc.	Fem.	Neu.	Masc.	Fem.	Neu.
Nom.	τίς	τί		τίνες		τίνα
Acus.	τίνα	τί		τίνας		τίνα
Gen.	τίνος			τίνων		
Dat.	τίνι			τίσι(ν)		

El pronom indefinit **τῖς, τι** (*algú, alguna*) és idèntic a l'interrogatiu, però sense l'accent a la **τί**

ATENCIÓ: **τί** pot ser pronom interrogatiu (*què?*) i adverbi interrogatiu (*per què?*)

- 1.- Τίνες ἐστέ, ὦ ξένοι, καὶ τίνος πατρίδος;
- 2.- Τί πράττουσιν, τί λέγουσιν οἱ στρατιῶται;
- 3.- Τίς εἶ; τί λέγεις περὶ τῶν πραγμάτων;
- 4.- Τίνος εἶσιν οἱ παῖδες ἐκεῖνοι; Ξένου τινός.
- 5.- Τίνοι φέρετε ταῦτα τα καλὰ δῶρα;
- 6.- Διὰ τίνα αἰτίαν κλαίεις; Τί κλαίεις;
- 7.- Κρούει τις τὴν θύραν. Τίς οὗτος ἐστίν;
- 8.- Τί φροντίζεις; Οὐδέν. Τίνα δὲ μένεις; Οὐδένα

9.- Δοῦλοι τινές εἰσίν τινι Ἀθηναίῳ

10.- Δοῦλος τίς ἐστί τινι Ἀθηναίῳ

11.- Ἐκεῖνοι οἷς τι μέλει τῆς ψυχῆς τρέπονται τῇ φιλοσοφίᾳ

12.- Ἐν δὲ τῇ Σπάρτῃ οἱ παῖδες νομίμως περὶ τινὰ βωμὸν περιιόντες

μαστιγοῦνται

Altres pronoms: (el diccionari ens pot resoldre aquests pronoms)

- Pronoms personals reflexius:

- ἐμαυτόν-ήν, σεαυτόν-ήν (γ σαυτόν-ήν), ἐαυτόν-ήν-ό (γ αὐτόν-ήν-ό)
- ἡμᾶς αὐτούς -άς, ὑμᾶς αὐτούς-άς, σφᾶς αὐτούς-άς (ἐαυτούς-άς-ά)

- Relatiu compost:

- ὅστις, ἥτις, ὅ τι (segueix la flexió de ὅς γ τις) qualsevol que, aquell que...
- ὅσπερ, ἥπερ, ὅπερ (qui precisament, justament qui...)

- Interrogatius (directes i indirectes)

- πότερος-α-ον / ὀπότερος-α-ον Qui dels dos?
- πόσος-η-ον / ὀπόσος-η-ον Quant?
- ποῖος-α-ον / ὀποῖος-α-ον Quin, de quin tipus, quina classe de...?

- Recíproc

- ἀλλήλους, ἀλλήλας, ἀλλήλα (en acus., gen. i dat.) els uns als altres, mútuament, entre sí

- Indefinits:

- ἕκαστος-η-ον: cadascú, tots i cadascú (d'un grup)
- ἕκτερος-α-ον un i altre, cadascú (de dos)
- οὐδείς, οὐδεμία, οὐδέν / μηδείς, μηδεμία, μηδέν: ningú, cap
- ἕτερος-α-ον: l'altre, l'altra (de dos)

- ἄλλος-η-ο: altre, els demés..

Definició d'un home just

Ἄνὴρ δίκαιος ἔστιν οὐχ ὁ μὴ ἀδίκων

ἀλλ' ὅστις ἀδικεῖν δυνάμενος μὴ βούλεται

οὐδ' ὅς τὰ μικρὰ λαμβάνειν φεύγει

ἀλλ' ὅς τὰ μεγάλα λαμβάνειν μὴ ἐπιθυμεῖ

ἔχειν δυνάμενος ἀδίκως.

Anàlisi i traducció:

.- Οἰδίπους εἰς τὸν Ἀπόλλωνος ναὸν ἔπεμψε ἄγγελον ὃς ἐπύθετο τὴν Πυθίαν

διὰ τί τὸ ἄστυ Καδμεῖον ὁ λοιμὸς ἔχθιστος διέφθειρε

.- Ἐν Ὀλυμπίᾳ ὁ Φειδίας ἄγαλμα τῷ θεῷ ἐποίησε, ὃ οὐδενὶ ἄλλῳ ἔργῳ

ὅμοιον ἦν τὸ κάλλος.

.- Πρίαμος, βασιλεὺς τῆς Τροίας, Ἑκάβην τὴν Δύμαντος ἐγάμησε

ἢ ἐγέννησε πρῶτον μὲν Ἑκτορα

.- Πάρις, ὃς ἦν δεύτερος υἱὸς τοῦ Πριάμου, γενόμενος δὲ νεανίσκος, καὶ

πολλῶν διαφέρων κάλλει καὶ ῥώμῃ Ἀλέξανδρος προσωνομάσθη

ὅτι ληστὰς ἦμυνε καὶ τοῖς ποιμνίοις ἤλεξε

Νίobe

Apol·lodor, Biblioteca, III 5, 6

Segons la mitologia grega, Níobe fou una heroïna, filla de Tàntal i de Dione.

Es casà amb Amfíon, rei de Tebes, amb el qual tingué set fills i set filles (els Niòbides). Orgullosa dels seus nombrosos descendents, es considerà superior a la deessa Leto, que només tenia dos fills, fins al punt de prohibir que se li fessin sacrificis. Leto, enutjada, encarregà als seus fills Apol·lo i Àrtemis que la vengessin. Aquests exterminaren amb les seves fletxes els fills i les filles de Níobe, que els plorà desconsoladament. Refugiada a Lídia, la seva pàtria, els déus la transformaren en una penya del cim del Sípil d'on sempre rajava aigua.

Γαμεῖ δὲ Ἀμφίων Νιόβην τὴν Ταντάλου (θυγατέρα), ἣ γεννᾷ παῖδας

μὲν ἑπτὰ, θυγατέρας δὲ τὰς ἴσας... Εὐτεκνος δὲ οὔσα Νιόβη, τῆς

Λητοῦς εὐτεκνωτέρα εἶπεν εἶναι⁽¹⁾ · Λητώ δὲ ἀγανακτοῦσα τὴν τε

Ἄρτεμιν καὶ τὸν Ἀπόλλωνα κατ' αὐτῶν παρώξυνε, καὶ τὰς μὲν

θηλείας ἐπὶ τῆς οἰκίας κατετόξευεν Ἄρτεμις, τοὺς δὲ ἄρρενας κοινῇ

πάντας ἐν Κιθαιρῶνι κυνηγετοῦντας ἀπέκτεινε ὁ Ἀπόλλων...

Αὐτὴ δὲ Νιόβη Θήβας ἀπολιποῦσα πρὸς τὸν πατέρα Τάνταλον

ἦκεν εἰς Σίπυλον, κάκεῖ Διὶ εὐξαμένη τὴν μορφήν εἰς λίθον μετέβαλε.

Notes i observacions

(trobaràs el significat dels noms propis en l'explicació del mite)

Ἀμφίων-ωνος, ó:

Νιόβη-ης, ἡ:

Ταντάλος-ου, ó

Λητώ-ους, ἡ

παῖδας μὲν ἑπτὰ, θυγατέρας δὲ τὰς ἴσας.

.. set fills, i igual nombre de filles

εὐτεκνος-ον: fèrtil, que té molts i bons fills

⁽¹⁾ Νιόβη τῆς Λητοῦς εὐτεκνωτέρα εἶπεν εἶναι:

"Níobe va dir ser millor mare que Leto" (en el sentit que havia tingut molts fills, i en canvi

Leto només dos)

Ἀπόλλων-ωνος, ó

Ἄρτεμις-ιδος, ἡ

ἐπὶ τῆς οἰκίας: a la casa

ἄρρην-εν = ἄρσην-εν: mascle, varó

(fills mascles de Níobe

Κιθαιρῶν-ῶνος, ó: Citeró, (muntanya)

Θήβαι-ων, αἱ: Tebes

Σίπυλος-ου, ó: Sípilon

κάκεϊ = καὶ ἐκεῖ (crasis, coronís)

- Busca més informació i iconografia sobre aquest mite.

Palèfat, Històries increïbles VIII, “Sobre Níobe” (veure bloc “Antologia de textos grecs”)

Text en grec:

Φασὶν ὡς Νιόβη γυνὴ ζῶσα λίθος ἐγένετο ἐπὶ τῷ τύμβῳ τῶν παίδων· ὅστις δὲ πείθεται ἐξ ἀνθρώπου λίθον γενέσθαι ἢ ἐκ λίθου ἄνθρωπον, εὐήθης ἐστί.

Τὸ δὲ ἀληθὲς ἔχει ὧδε. Νιόβης ἀποθανόντων τῶν παίδων, ποιήσας τις εἰκόνα λιθίνην ἔστησεν ἐπὶ τῷ τύμβῳ τῶν παίδων. ἔλεγον οὖν οἱ παριόντες· “Νιόβη λιθίνη ἔστηκεν ἐπὶ τῷ τύμβῳ· ἐθεασάμεθα ἡμεῖς αὐτήν”, ὥσπερ καὶ νῦν λέγεται “παρὰ τὸν χαλκοῦν Ἡρακλέα ἐκαθήμην” καὶ “παρὰ τὸν Πάριον Ἡρμῆν ὦν”. τοιοῦτον ἦν κάκεῖνο, ἀλλ’ οὐχὶ Νιόβη αὐτὴ λιθίνη ἐγένετο.

Traducció literal:

Diuen **Φασὶν** que Níobe, dona que estava viva **ζῶσα**, va esdevenir **ἐγένετο** pedra sobre la tomba dels seus fills; qualsevol que **ὅστις** creu **πείθεται** que d’un ésser humà esdevé **γενέσθαι** una pedra o **ἢ** d’una pedra un ésser humà, és ximple.

La veritat és així: en morir els fills **ἀποθανόντων τῶν παίδων** de Níobe Νιόβης, algú **τις**, fent **ποιήσας** una estàtua de pedra, (la) va col·locar **ἔστησεν** sobre la tomba dels fills. I segurament deien **ἔλεγον** els que passaven al costat **οἱ παριόντες**: “Hi ha dempeus **ἔστηκεν** una Níobe de pedra sobre la tomba; nosaltres **ἡμεῖς** l’hem vist **ἐθεασάμεθα**, com **ὥσπερ** també **καὶ** ara es diu **λέγεται**: “estava (jo) assegut **ἐκαθήμην** al costat de l’Hèraclès de bronze” i “...estant al costat **ὦν** de l’Hermes de Paros”. Tal (quelcom semblant) **τοιοῦτον** era també allò **κάκεῖνο**, pero de cap manera (**οὐχί**) Níobe, ella mateixa **αὐτή**, va esdevenir **ἐγένετο** de pedra

Traducció en francès: *On dit de Niobé, une femme de chair et d’os, qu’elle fut changée en pierre auprès de la tombe de ses enfants. Quiconque croit qu’un humain peut devenir une pierre, ou une pierre un humain, est un simple d’esprit. La vérité est la suivante.*

Après la mort de ses enfants, quelqu’un fit de Niobé une statue de pierre, qu’il plaça près de la tombe. Les gens qui passaient par là disaient donc : “Niobé, toute en pierre, se tient à côté de leur tombe ; je l’ai vue de mes propres yeux”, comme aujourd’hui aussi on dit : “J’étais assis auprès de l’Héraclès de bronze” et “Je me tenais près de l’Hermès de Paros”.

C’est ainsi également qu’on doit comprendre ce que l’on raconte ; et non pas que Niobé elle-même devint pierre.

Traducció en anglès: *They say that Niobe was a living woman who turned into a stone on the tomb of her children. Whoever believes that a stone can come from a person or a person from a stone is a simpleton.*

The truth of the matter is this. After Niobe’s children died, someone made a stone statue of her and set it up on the tomb. So those who passed by would say, “A stone Niobe stands on the tomb. We saw her.” In the same way these days we say, “I was sitting next to the bronze Heracles,” or “when I was by the marble Hermes.” That was the sort of thing that happened, but Niobe herself did not become stone.

- **Retorn de Troia, arribada dels doris –heraclides- i colonització**

Ἡ ἀναχώρησις τῶν Ἑλλήνων ἐξ Ἰλίου πολλὰ ἐνεόχμου (1), καὶ

στάσεις ἐν ταῖς πόλεσιν ἐγίνοντο. Δωριεῖς (2) τε ὀγδοηκοστῶ

ἔτει σὺν Ἡρακλείδαις(3) Πελοπόννησον εἶχον. (4) Μόλις τε ἐν

πολλῶ χρόνῳ ἡσυχάσασα ἡ Ἑλλὰς βεβαίως καὶ οὐκέτι

ἀνισταμένη ἀποικίας ἐξέπεμπε καὶ Ἴωνας μὲν Ἀθηναῖοι καὶ

νησιωτῶν τοὺς πολλοὺς ᾤκιζον (5), Ἰταλίας δὲ καὶ Σικελίας

τὸ πλεόν Πελοπηνήσιοι.

Tucidides, *Guerra del Peloponnès*, 1, 12, 2-4

(1) ἐνεόχμου < * ἐ-νεόχμο-ε, del verb νεοχμόω "renovar, innovar, revolucionar..."

(2) Δωριεῖς-έων· doris, una de les branques de la població grega d'origen indoeuropeu.

(3) Ἡρακλείδης-ον· Heraclides fou el patronímic d'Hèracles donat a tots els fills i descendents d'Hèracles; en sentit més restringit es aplicat a tots els descendents de l'heroi que amb els doris van envair i conquerir el Peloponnès.

(4) L'ordre sintàctic de la següent oració coordinada copulativa és el següent:

1a oració:

Subjecte. ἡ Ἑλλάς μόλις τε ἐν πολλῷ χρόνῳ ἡσυχάσασα

βεβαίως καὶ οὐκέτι ἀνισταμένη

Verb: ἐξέπεμπε ἀποικίας

2a oració:

καὶ

Ἀθηναῖοι μὲν ᾤκισον Ἴωνας καὶ τοὺς πολλοὺς νησιωτῶν

Πελοποννήσιοι (ᾤκισον) δὲ τὸ πλεόν Ἰταλίας καὶ Σικελίας

(5) οἰκίζω (colonitzar, sotmetre, ocupar un territori per a instal·lar-s'hi)

NOU TESTAMENT Lucas, 15 11-24

11] Εἶπεν δε· Ἄνθρωπός τις εἶχεν δύο υἱούς. **12** καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρὶ ·
 "Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας". ὁ δὲ διείλεν αὐτοῖς τὸν βίον".
13 καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν πάντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν
 εἰς χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως. **14**
 δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὰ κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην,
 καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. **15** καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἐνὶ τῶν πολιτῶν
 τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ **16** ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν
 χοίρους· καὶ ἐπεθύμει χορτασθῆναι ἐκ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι, καὶ
 οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. **17** εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν ἔφη· "Πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός
 μου περισσεύονται ἄρτων, ἐγὼ δὲ λιμῷ **18** ὠδε ἀπόλλυμαι· ἀναστὰς πορεύσομαι
 πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ· Πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ
 ἐνώπιόν σου, **19** οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱὸς σου· ποίησόν με ὡς ἓνα τῶν
 μισθίων σου.?" **20** Καὶ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν πατέρα ἑαυτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ
 μακρὰν ἀπέχοντος εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη καὶ δραμὼν
 ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. **21** εἶπεν δὲ ὁ υἱὸς
 αὐτῷ· "Πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος
 κληθῆναι υἱὸς σου· ποίησόν με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου". **22** εἶπεν δὲ ὁ πατὴρ
 πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ· "Ταχὺ, ἐξενέγκατε στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε
 αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας,

23 καὶ φέρετε τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, θύσατε καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν, ὅτι οὗτος ὁ υἱὸς μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησεν, **24** ἦν ἀπολωλὼς καὶ εὐρέθη. **25** Καὶ ἦρξαντο εὐφραίνεσθαι. ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσεν συμφωνίας καὶ χορῶν, **26** καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα **28** τῶν παιδῶν ἐπυνθάνετο τί ἂν εἶη ταῦτα· ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι “Ὁ ἀδελφός σου ἦκει, καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν.” **28** ὠργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν. ὁ δὲ πατήρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. **29** ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ πατρὶ αὐτοῦ· “Ἴδου τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρήλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον **30** ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ· ὅτε δὲ ὁ υἱὸς σου οὗτος ὁ καταφαγὼν σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν σιτευτὸν μόσχον.”

31 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ “Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ’ ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σὰ ἐστίν· εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, **32** ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ ἔζησεν, καὶ ἀπολωλὼς καὶ εὐρέθη.

CAPUT 16

ait autem: “ homo quidam habuit duos filios,
12 et dixit adulescentior ex illis patri: “pater, da mihi portionem substantiae quae me contingit” et divisit illis substantiam
13 et non post multos dies congregatis omnibus adulescentior filius peregre profectus est in regionem longinquam et ibi dissipavit substantiam suam vivendo luxuriose.
14 et postquam omnia consummasset facta est fames valida in regione illa et ipse coepit egere
15 et abiit et adhesit uni civium regionis illius et misit illum in villam suam ut pasceret porcos
16 et cupiebat implere ventrem suum de siliquis quas porci manducabant et nemo illi dabat.
17 in se autem reversus dixit: “quanti mercennarii patris mei abundant panibus ego autem hic fame pereo
18 surgam et ibo ad patrem meum et dicam illi: pater peccavi in caelum et coram te
19 et iam non sum dignus vocari filius tuus fac me sicut unum de mercennariis tuis”
20 et surgens venit ad patrem suum; cum autem adhuc longe esset vidit illum pater ipsius et misericordia motus est et adcurrrens cecidit supra collum eius et osculatus est illum
21 dixitque ei filius: “pater, peccavi in caelum et coram te, iam non sum dignus vocari filius tuus”
22 dixit autem pater ad servos suos: “cito proferte stolam primam et induite illum et date anulum in manum eius et calciamenta in pedes
23 et adducite vitulum saginatum et occidite et manducemus et epulemur
24 quia hic filius meus mortuus erat et revixit perierat et inventus est”, et coeperunt epulari.
25 erat autem filius eius senior in agro et cum veniret et adpropinquaret domui audivit symphoniam et chorum
26 et vocavit unum de servis et interrogavit quae haec essent
27 isque dixit illi: “ frater tuus venit et occidit pater tuus vitulum saginatum quia salvum illum recepit”.
28 indignatus est autem et nolebat introire; pater ergo illius egressus coepit rogare illum
29 at ille respondens dixit patri suo: “ ecce tot annis servio tibi et numquam mandatum tuum praeterii et numquam dedisti mihi hedum ut cum amicis meis epularer
30 sed postquam filius tuus hic qui devoravit substantiam suam cum meretricibus venit occidisti illi vitulum saginatum”
31 at ipse dixit illi: “ fili tu semper mecum es et omnia mea tua sunt
32 epulari autem et gaudere oportebat quia frater tuus hic mortuus erat et revixit perierat et inventus est “